

VIRKAMIESLAUTAKUNNAN PÄÄTÖS

Päätös nro 41/2003
17.9.2003

Asia Virkasuhteen irtisanominen

Oikaisuvaatimuksen tekijä

Päätös, johon haetaan oikaisua

Puolustusvoimien Materiaalilaitoksen päätös 25.2.2003, jolla irtisanottiin Koe-ampumalaitoksessa palveleva luutnantti A opistoupseerin perusvirasta.

Päätöstä harkittaessa on erityisesti otettava huomioon, että virkamieslain 14 §:n 2 momentin mukaisesti virkamiehen on käyttäydyttävä asemansa ja tehtäviensä edellyttämällä tavalla.

Puolustusvoimien sotilasviroissa palvelevien osalta irtisanomisperusteen olemassaolon arvioinnissa on annettava erityinen merkitys sotilasvirassa palveleville asetetulle luotettavuusvaatimukselle, mikä taas johtuu sekä puolustusvoimien toiminnan luonteesta että sotilasvirassa palvelevalle kuuluvasta käskyvallasta. Sotilaille kuuluu korostettu käyttäytymisvelvoite palvelusajan ulkopuolella. Sotilaat ovat myös tuolloin sotilaallisen kurinpitovallan alaisia.

A on saanut seuraavat tuomiot:

- 26.1.1999 tuomittu Ikaalisten käräjäoikeudessa 75 päivän ehdolliseen vankeusrangaistukseen törkeästä rattijuopumuksesta ja liikenteen vaarantamisesta.
- 5.9.2000 tuomittu Vammalan käräjäoikeudessa kolmen kuukauden ehdolliseen vankeusrangaistukseen törkeästä rattijuopumuksesta ja liikenteen vaarantamisesta.

- 16.1.2003 tuomittu Kokemäen käräjäoikeudessa kolmen kuukauden ehdottomaan vankeusrangaistukseen törkeästä rattijuopumuksesta ja liikenneturvallisuuden vaarantamisesta. Vankeusrangaistus suoritetaan 90 tunnin yhdyskuntapalveluna.

A:lle on annettu mahdollisuus alkoholin käytön korjaamiseen muun muassa järjestämällä hänelle työnantajan toimenpitein 13.9. - 12.10.2000 hoitajakso Kankaanpään A-kodissa. Kyseisen hoitajakson yhteydessä A:lle on Koeampumalaitoksen johtajan ja Koeaseman päällikön toimesta tehty selväksi, että tämä on ns. viimeinen varoitus ja seuraava alkoholin väärinkäyttöön liittyvä rikkomus voi käynnistää irtisanomisen.

A:lle on vuosina 1999 ja 2000 määrätty sotilaskurinpitomenettelyssä kurinpitoseuraamus.

Edellä kerrottu ja A:n virkatehtävän luonne huomioon ottaen irtisanomiseen on katsottava olevan erittäin painava syy.

Oikaisuvaatimus

Irtisanomispäätös on kumottava.

A:n kaikki rattijuopumukset ovat tapahtuneet vapaa-aikana ja ne ajoittuvat neljän vuoden ajalle.

Asiassa mainittu vuoden 2000 tapahtumien johdosta annettu "viimeinen varoitus" on ollut luonteeltaan täysin epävirallinen eikä ole välttämättä edellyttänyt irtisanomistoimenpiteitä. Irtisanomispäätöksessä mainittuihin kurinpitotoimien alkoholi ei liity lainkaan eikä niihin ole tässä asiassa vedottu irtisanomisperusteina ja tapahtumista on kulunut melkoisesti aikaa.

A on itse pyrkinyt lopettamaan alkoholinkäyttönsä.

Irtisanomisella on 44-vuotiaalle A:lle suuri merkitys, koska koko hänen koulutuksensa on tähdännyt sotilasuralle eikä hänellä ole työkokemusta muulta alalta. A on viime aikoina sairastellut, joten hänen työnsaantimahdollisuutensa ovat huonot. A:n viranhoito ei ole kärsinyt rattijuopumuksista eikä hänen viranhoidossaan sinänsä ole ollut mitään huomauttamista. A:n työ on sellaista, ettei hän juurikaan ole joutunut tekemisiin varusmiesten tai ulkopuolisten kanssa. A:n työ ei ole edellyttänyt ajokorttia. A:han ei ole viime aikoina kohdistettu hoitoonohjaustoimenpiteitä.

Vastine

Puolustusvoimien Materiaalilaitoksen esikunta on antanut vastineen. Irtisanomisperusteena on ollut A:n toistuva esimiesasemaan sopimaton käyttäytyminen. Sotilailla on korostettu käyttäytymisvelvoite myös palvelusajan ulkopuolella, jolloin he ovat sotilaallisen kurinpitovallan alaisia.

A:n päätehtävä on toimiessaan varastopäällikkönä Niinisalon koeasemalla vastata koeaseman hallinnassa olevien aseiden, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden turvallisesta varastoinnista. A joutuu olemaan tekemisissä ulkopuolisten tahojen kanssa ja varusmiesten kanssa keskimäärin kerran kuukaudessa Koeaseman päivystyksessä ja osin työhön liittyvissä kuljetuksissa.

A tarvitsee työssään ajokorttia, joten hän ei ole ajokiellossa ollessaan pystynyt suoriutumaan kaikista työtehtävistä täysipainoisesti.

A:lle on 6.9.2000 puhuttelussa tehty täysin selväksi, että seuraavan rikkomuksen sattuessa käynnistetään irtisanomisprosessi. Tässä yhteydessä A on suostunut menemään hoitoon Kankaanpään A-kotiin.

Arvioitaessa kokonaisuutena A:n rattijuopumuksia ja hänen muuta irtisanomiseen johtanutta toimintaansa ja käyttäytymistä ja kun otetaan erityisesti huomioon A:n vastuullinen asema varastopäällikkönä ja esimiehenä, on irtisanomiselle katsottava olevan erittäin painava syy.

Vastaselitys

A on antanut vastaselityksen. A on hoitanut työtehtävät asianmukaisesti myös ajokieltoaikana. "Viimeistä varoitusta" 6.9.2000 ei ole annettu A:lle kirjallisesti eikä siitä ole kirjallista dokumenttia. Ainakin varhaisin teko on jo menettänyt merkityksensä irtisanomisperusteena. Nimikirjaotteesta ilmenee, että A:n tehtävä varastopäällikkönä on päätynyt jo 30.9.1998 ja sen jälkeen hänen virkanimikkeensä on ollut pelkkä koeasemaupseerin virka. A ei siten ole ollut irtisanomishetkellä esimiesasemassa.

Virkamieslautakunnan ratkaisu

Perustelut

Sovellatut oikeusohjeet

Valtion virkamieslain (750/94) 14 §:n mukaan virkamiehen on suoritettava tehtävänsä asianmukaisesti ja viivytyksettä. Hänen on noudatettava työnjohd- ja valvontamääräyksiä. Virkamiehen on käytäytävä asemansa ja tehtäviensä edellyttämällä tavalla. Virkamieslain 25 §:n 2 momentin mukaan viranomaisen ei saa irtisanoa virkasuhdetta virkamiehestä johtuvasta syystä, ellei tämä syy ole erityisen painava.

Oikeudellinen arvio

A on työskennellyt opistoupseerin perusvirassa Koeampumalaitoksessa. Hänen tehtäviinsä kuuluvat Puolustusvoimien Materiaalilaitoksen esikunnan antaman vastineen mukaan aseiden, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden varastointiin liittyvät tehtävät. A:n tehtäväkuvasta sinänsä ei ole epäselvyyttä eikä riitaa. Puolustusvoimien Materiaalilaitoksen esikunnan vastineen mukaan A

toimii varastopäällikkönä ja esimiesasemassa. A:n vastaselityksen mukaan varastopäällikön nimike on poistettu 1998 eikä väite esimiesasemasta pidä paikkaansa. Irtisanomispäätöksessä on vedottu ainoastaan A:n työtehtäviin ja hänen asemaansa sotilasvirkamiehenä, ei erityisesti esimiesasemaan. Asiassa ei siten ole ratkaisevaa merkitystä sillä, mikä A:n virkanimike irtisanomishetkellä on ollut.

A ei ole kiistänyt syyllistyneensä irtisanomispäätöksissä mainittuihin törkeisiin rattijuopumuksiin ja liikenneturvallisuuden vaarantamisiin. Hän ei myöskään ole kiistänyt sitä, että hänelle on vuonna 2000 suullisesti puhuttelussa ilmoitettu, että seuraavasta alkoholin väärinkäyttöön liittyvästä teosta saattaa seurata irtisanomisprosessin käynnistäminen. Kirjallisena tätä ilmoitusta ei ole väitettykään A:lle annetun. Irtisanomisperusteena olevat tapahtumat ovat siten sinänsä riidattomia.

A on toiminut sotilasvirassa. Näiden virkojen haltijoilla on myös vapaa-aikaan ulottuva erityisen korostettu velvollisuus käyttäytyä sotilasviran edellyttämällä tavalla siten, ettei virkamiehen luotettavuus vaarannu. A on kolme kertaa tuomittu vapaa-ajalla tapahtuneesta törkeästä rattijuopumuksesta ja liikenneturvallisuuden vaarantamisesta. A on siten käyttäytynyt vapaa-aikanaan sotilasvirkamiehelle sopimattomalla tavalla.

Ensimmäisen ja kolmannen tuomion välillä on neljä vuotta. Virkamieslain mukaan irtisanomisperusteeseen on vedottava kohtuullisen ajan kuluessa. Irtisanominen ei siten enää olisi mahdollista 26.1.1999 tuomion perusteella eikä myöskään 5.9.2000 annetun tuomion perusteella. Myös nämä aiemmat tuomiot on kuitenkin otettava irtisanomisperusteiden olemassaoloa harkittaessa huomioon sen vuoksi, että syyllistyminen törkeään rattijuopumukseen useita kertoja on vakavampi käyttäytymisvelvollisuuden laiminlyönti kuin että moitittavaa käyttäytymistä olisi tapahtunut vain kerran. Asiassa on myös otettava huomioon se, että A:lle on vuoden 2000 rattijuopumustuomion jälkeen vaikkakin vain suullisesti ilmoitettu, että seuraava rikkomus saattaa käynnistää irtisanomisprosessin ja sillä, että virasto on tuolloin ohjannut A:n hoitoon alkoholin käytön vuoksi.

Kun otetaan huomioon A:n asema sotilasvirkamiehenä, hänen tehtäviensä luonne sekä irtisanomisperusteena olevien käräjäoikeuden tuomioiden perusteena olleet teot ja niiden toistuvuus sekä se, että A jo vuonna 2000 on ollut tietoinen siitä, että seuraava alkoholin väärinkäyttöön perustuva rike saattaa käynnistää irtisanomisprosessin, Puolustusvoimien Materiaalilaitoksen esikunnalla on ollut virkamieslain 25 §:n 2 momentissa tarkoitettu erityisen painava syy irtisanoa A:n virkasuhde.

Sotilaskurinpitomenettelyssä 1999 ja 2000 määrättyjen kurinpitoseuraamusten perusteena oleva käyttäytyminen ei ole ollut irtisanomisen perusteena.

Päätös

Oikaisuvaatimus hylätään.

Sovelletut lainkohdat

Valtion virkamieslaki 14 § ja 25 § 2 momentti

Muutoksenhaku

Valitusosoitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen liitteenä.

Virkamieslautakunnan päätös oli yksimielinen ja siihen osallistuivat puheenjohtaja Jukarainen, jäsenet Kulla, Äijälä, Staffans, M. Nieminen, Komulainen ja Sipiläinen sekä varajäsen Jalava.